

ZENDŽI ORITA

BANZAI!

Paměti kapitána japonské ponorky

OMNIBOOKS

Copyright © k termínu vydání se přes veškerou snahu nepodařilo
majitele autorských práv najít

Translation © 2020 Daniel Dominik

ISBN 978-80-88274-42-1

ZENDŽI ORITA

BANZAI!

Paměti kapitána japonské ponorky

OMNIBOOKS

2020

PŘEDMLUVA

Koncem čtyřicátých let, když se Japonsko vzpamatovávalo z porážky v Pacifiku, oznámil týdeník *Šukan Asahi*, že hledá příběhy, které pojednávají o skutečných válečných zážitcích.

Jako jeden z mála kapitánů ponorek, který válku přežil, jsem cítil, že je mou povinností napsat o těch, kdo tak statečně bojovali pod hladinou moře, pomáhali jeden druhému a často společně čelili smrti, a také o pilotech *kaitenů*, kteří obětovali své mladé životy při obraně své země. Ale když jsem začal psát, zjistil jsem, že nemám žádné materiály, na které bych se mohl odkazovat. V den japonské kapitulace v roce 1945 byly téměř všechny dokumenty zničeny. Mohl jsem se tak spolehnout jen na své vzpomínky. S jejich využitím jsem napsal o operacích *kaitenů*. Článek měl titulek „Lidská torpéda“.

Válečné příběhy do té doby obecně pojednávaly o Japoncích jako o krutých lidech a zdůrazňovaly případy zvěrstev a hladovění. Byly nesmírně sebekritické. Můj příběh byl jiný. Zabýval se podrobně tím, jak mladí Japonci dostali své povinnosti a umírali s udatností a se ctí. Obdržel jsem mnoho dopisů od lidí, kteří článek chválili za to, že není v duchu ošklivého poraženectví. Na druhou stranu jistí recenzenti a novináři, kteří chtěli dobře vycházet s okupačními úřady, mě kritizovali jako někoho, kdo schvaluje války, a nazývali mě fašistou.

Roky plynuly a v polovině padesátých let natočila jedna japonská produkční společnost film, v němž se objevila lidská torpéda. Jeho obsah byl hodně vzdálen od skutečností, jak jsem je znal. Film je zobrazoval jako fanatiky, přestože já je znal jako mladé muže, kteří spolu se svou zemí milovali své rodiče, rodiny a přítelkyně. Ovšem to je neodradilo od obětí, které vynaložili v zájmu své země. Rostlo ve mně odhodlání napsat o *kaitenech* znovu.

Právě tehdy přišel za mnou na japonskou námořní akademii Kenosuke Torisu, jen o rok starší než já, s návrhem. Chtěl napsat knihu o pilotech *kaitenů*, jací ve skutečnosti byli, o těch obdivuhodných mladých mužích, a navrhl mi, že bychom to mohli udělat společně. Příběh se objevil formou šestnácti článků v měsíčníku *Maru*, který se specializoval na válečné příběhy. Později vyšla tahle sbírka v podobě knihy. Tehdy jsem měl pocit, že jsem své spisovatelské povinnosti splnil.

Uplynuly další roky a celkem neočekávaně jsem dostal dopis od Američana Josepha D. Harringtona, který psal knihu o japonských lidských

torpédech. Pro jednu z kapitol mě požádal o mé osobní zážitky. Během naší korespondence mi napsal: „Ve Spojených státech vyšlo více knih plných lží a starých pokřivených názorů o lidech v Japonsku, které se táhly od války v Tichomoří. Žil jsem v Japonsku a nepovažuji Japonce za takové, v jaké mě přiměli věřit, že jsou. Většina knih například odkazuje na tradičně bojovné Japonce. Nemyslím si, že jakýkoliv národ je tradičně bojovný.“ Pan Harrington toho o japonském císařském námořnictvu napsal hodně. Náhle jsem měl pocit, že je to člověk, který by mohl pochopit, jaké to mohlo být, být jeho příslušníkem, jelikož on sám sloužil dvacet let v námořnictvu Spojených států.

Nakonec mi navrhl, abychom o mých zkušenostech napsali knihu pro amerického čtenáře. Bude pojednávat o japonské ponorkové flotile jako celku a přitom se bude soustřeďovat na mé osobní zážitky. „Nikdy jsem nesouhlasil s názorem,“ řekl, „že vaše ponorková flota nebyla moc dobrá, ani s názorem, že její strategické použití bylo samo o sobě mizerné. Myslím si, že vy, japonští ponorkáři, jste svou práci uměli a bojovali jste dobře, ale měli jste smůlu. Jak jsem zjistil ze svých úspěchů při psaní o císařském loďstvu, jeho udatnost, vynalézavost a statečnost jsou všeobecně obdivované. Navrhuji vám napsat knihu, která bude vyprávět příběh o japonské ponorkové flotě, jaká skutečně byla.“

Když jsem četl jeho dopisy, měl jsem pocit, jako bych získal posilu miliónu mužů.

Pustili jsme se do práce. Zatímco se pan Harrington ponořil do amerických zdrojů, vypálil na mne přes čtyři sta detailních dotazů o aktivitách japonských ponorek. Když jsme začali, byl jsem stále v aktivní službě u Japonské námořní sebeobránné armády, takže jsem na tom musel pracovat ve svém volném čase. Poté, co jsem vyčerpал sporé oficiální zdroje, začal jsem sbírat materiály od starých kolegů námořníků a přátel. Neustále mě povzbuzoval přístup pana Harringtona a pokračoval jsem v práci, protože jsem měl pocit, že muži jako on mohou pomoci cizincům opravdu pochopit Japonce a tak pomoci novému japonskému námořnictvu (Japonské námořní sebeobránné armádě), aby hrálo důvěryhodnou roli v obraně svobodného světa.

Nikdy jsem neměl v úmyslu udělat z této knihy nějakou „oficiální verzi“ jako Roscoeův *Torpédoborec* nebo *Ponorka*. Chtěl jsem, aby ta práce byla přesná, aby ji nezpochybňovali odborníci, ale aby byla přitažlivá i pro

velký okruh čtenářů. Pokusil jsem se popsat život japonských ponorkářů, jejich problémy, stejně jako jejich bojovou taktiku, aby čtenáři mohli snad mít pocit, že „žijí“ s muži, kteří bojovali za Japonsko pod hladinou moře.

Nemohl bych tu knihu napsat bez pomoci a znalostí pana Harringtona. Odborně ji zkombinoval s materiály, které shromáždil z míst mimo můj omezený dosah. Je to velmi cenná kombinace. Myslím, že díky ní bude kniha zajímavá pro civilisty, stejně jako pro vojáky.

Musím také vyjádřit upřímné uznání panu Masarovi Fudžimotovi z japonských novin *Mainiči Newspapers*, který pracoval s panem Harringtonem na dalších dílech o japonském námořnictvu. Pan Fudžimoto se mnou udržoval kontakt, povzbuzoval mě a odvedl velký kus práce na speciálním překladu, aby pan Harrington přesně pochopil význam mých slov. Oběma mužům toho hodně dlužím.

Zendži Orita
Jokosuka, Japonsko, 1976

Tato kniha má svůj původ před více než dvaceti lety, kdy jsem trávil čas ve službě v námořní sekci ministerstva obrany podrobným studiem námořních archívů a publikací Kongresové knihovny.

Jelikož jsou všichni spisovatelé přirozeně neurotičtí, všechno mé psaní o japonském námořnictvu za druhé světové války začalo ze vzteku. Když jsem se pustil do psaní o „odvrácené straně války“, zjistil jsem, že skoro všechny dostupné materiály jsou utajené a určeny pro výhradní použití záložními námořními důstojníky, aby mohli sepsat „oficiální historii“. Historii, k jejímuž vydání původních asi deseti svazků se mimochodem musel vydat celý dodatečný svazek, aby se v ní opravily tiskové chyby. Ovšem nijak mě to nepřekvapilo, protože moje historická práce v námořní sekci mi ukázala, že ani dřívější „oficiální“ verze, včetně těch o občanské válce, nebyly spolehlivé.

Má skutečná příležitost přišla později, když mě přidělili ke službě v Japonsku. S pomocí Kičisabura Nomury, člověka, kterému zlomili srdce Japonci i Američané, jsem mohl kontaktovat příslušníky bývalého císařského námořnictva a získat jejich příběhy. Zjistil jsem, že zvěrstva vždy páchali „oni“ a nikdy ne „my“, což je přístup zdokumentovaný

schopnými novináři ve Vietnamu, ačkoliv je Eric Sevareid výrazně okomentoval v Evropě už před dvěma desetiletími.

Tuto knihu jsem psal dlouho. Trvalo to přes polovinu mé kariéry u námořnictva, krátký pobyt jako vládní tiskový mluvčí ve Washingtonu D. C., více než šest let v podnikání plus část mé současné „kariéry“, ve které dělám to, co by měl spisovatel dělat... totiž cokoliv, co mě uživí, zatímco buším do kláves psacího stroje.

Stejně jako kapitán Orita toho hodně dlužím Masarovi Fudžimotovi. Myslí mezinárodně, což se dobře slučovalo s mým úsilím myslet historicky.

Když je dlouhá historie světa konečně sepsaná, to nejlepší, co se dá říct o každém muži, který v něm žil, bude to, že dělal vše, co mohl. Doufám, že až se kronika císařské japonské ponorkové floty v námořní válce v Pacifiku dostane mezi ta četná historická díla, že to stejné se bude moci říct o Zendžim, Masarovi a o mně.

Joseph D. Harrington
Hollywood, Florida, 1976

Kapitola 1

VÝCHOD JDE DO VÁLKY

Slunce zapadlo za západní obzor. Kouřový oblak hory Mihara na ostrově Očima před námi už nebyl vidět. Daleko vzadu vrhala záři na oblohu světla Tokia a Jokohamy. Komandér Noburo Išikawa, velící důstojník ponorky Jeho císařské výsosti *I-15*, mi řekl, abych svolal všechny na palubu za věž.

Byl jsem Išikawův výkonný a torpédový důstojník. Celý den jsem si říkal, kdy nám něco sdělí o bojové misi *I-15*. To ráno 21. listopadu roku 1941 mi napjatě řekl: „Vyplujeme ráno. Připrav ji na moře.“ Pak odešel na výcvikový křižník *Katori*, vlajkovou loď japonské ponorkové floty, pro poslední instrukce, aniž by mi řekl cokoliv dalšího.

Samozřejmě jsem věděl, že se děje něco důležitého. Japonská ponorková flota prošla od června do srpna toho roku intenzivními a

náročnými bojovými cvičeními v oblastech tak od sebe vzdálených, jako jsou ledové Kurily a vyprahlé ostrovy Mandaty a v mořích kolem Japonska a Formosy. Během září se všechny lodě vrátily na své domovské základny, aby prošly kompletní údržbou a opravami.

Když jsem přišel v březnu roku 1941 na palubu *I-15*, mezinárodní situace byla tou dobou už vyhrocená. Náš velitel, admirál Isoroku Jamamoto, řekl svým nadřízeným, že si myslí, že by bylo lehkomyslné vést válku proti americkému a britskému námořnictvu, ale pokud válka nastane, je odhodlaný udělat vše, co je v jeho silách. V lednu zvažoval myšlenku útoku na Pearl Harbor, opěrný bod amerického tichomořského loďstva. Ten stejný měsíc se nejvyšší vojenští zástupci Británie a Spojených států radili ve Washingtonu D. C. o možnosti války s Japonskem.

Začátkem února si viceadmirál Takedžiro Oniši, náčelník štábu 11. letecké flotily našeho námořnictva, povolal do Kanoie k poradě komandéra Minoru Gendu. Gendu považovali za jednoho z našich nejlepších pilotů. Skupině špičkových letců, kterou kolem sebe shromáždil, říkali „Gendův létající cirkus“ a převážně oni byli zodpovědní za vysokou kvalitu výcviku pilotů našeho námořního letectva.

„Tady, Gendo,“ řekl Oniši a ukázal mu dopis od Jamamota. „Vypracujte studii k tomuto nápadu s Pearl Harborem a dejte mi vědět, pokud si budete myslet, že je to proveditelné.“ Genda se vrátil s odpovědí za dva týdny. „Je to uskutečnitelné,“ řekl, ale vypsals tři naprosto nezbytné požadavky, bez nichž by byl úspěch nemožný. Bude potřeba šest našich velkých letadlových lodí, na kterých budou muset být naši nejlepší piloti. A útok bude muset proběhnout jako naprosté překvapení.

V únoru zakotvila na ostrově Truk v Karolínách také naše 4. flota. Oproti tomu, co si většina světa během druhé světové války myslela, nebyly tyto mandátní ostrovy na začátku války silně opevněné. Jejich nedostatečné opevnění bylo ve skutečnosti hlavním faktorem v rozhodování zaútočit na Pearl Harbor. Velitelé japonského i amerického námořnictva si dlouho mysleli, že válka mezi těmito dvěma zeměmi, pokud k ní dojde, začne v oblastech jižně od Japonska. Americké námořnictvo očekávalo, že si bude muset probít cestu přes střední Pacifik a mandátní ostrovy, aby se připojilo k Asijské flotě v masovém útoku na císařské námořnictvo. Naše námořnictvo muselo naplánovat jak takový přístup zablokovat a zabránit takovému setkání. Dokud na odlehlých ostrovech neexistovaly ranveje,

přístaviště a opevnění, byla šance na zablokování jen malá. Útok na Pearl Harbor, ačkoliv byl nebezpečný, se zdál být logickým řešením našeho hlavního problému jak zastavit americkou flotu na její cestě. Pokud bychom americké válečné lodě potopili nebo na dlouhé měsíce znehybnili, Japonsko by mohlo volně využívat jižní oblasti, kořistit její zdroje a připravovat se na den, kdy Američané svou flotu znovu postaví. Pokud by byl útok na Pearl Harbor úspěšný, bude mezitím 4. flota se svou silou čtyř křižníků, osmi torpédoborců a šestnácti ponorek k obraně odlehlých ostrovů dostatečná.

Během března, když jsem přišel na palubu *I-15* jako výkonný důstojník, získalo Japonsko monopol na rýži z Indočíny, která byla velmi potřeba, a právo využívat francouzské letiště v Saigonu. V ten stejný měsíc podepsal prezident Roosevelt dohodu o půjčce a pronájmu a pronesl proslov, v němž řekl: „Když je dům vašeho souseda v plamenech, půjčíte mu hadici.“ Myslel tím, že pomůže Británii proti Německu, ale nepůjde do války.

V dubnu naše námořnictvo založilo 1. leteckou flotilu tvořenou šesti letadlovými loděmi a naši nejlepší letci dostali rozkaz přidat se do jejich letek. Ten měsíc byla také podepsána americká okupační dohoda s Grónskem. Někteří američtí experti na mezinárodní právo popsali dohodu jako „právně neobhajitelnou“ a tvrdili, že člověk, jenž ji podepsal za Dánsko, které Grónsko vlastnilo, neměl od své vlády k podpisu zmocnění. Ten stejný měsíc podepsaly Japonsko a Rusko smlouvu o neútočení. Naši národní vůdci se rozhodli zahájit vyjednávání s Washingtonem ve snaze vyřešit to, čemu říkali „Čínský problém“, a pokud to bude možné, vyhnout se válce se Spojenými státy. Tentýž měsíc se v Singapuru sešlo šest národů, které stály proti politice Japonska, aby prodiskutovaly, jak zacházet s Japonskem ve válce. Na závěr se dohodly, že Velká Británie vyšle do Singapuru co nejdříve úderná vojska. Pokud by začala válka, americká flota by zkrotila japonské loďstvo útoky na Marshallových ostrovech a Karolínách, a Holanďané se spolu s americkou Asijskou flotou postarají o místní obranu a doprovody konvojů, dokud se spojenecké jednotky neshromáždí k útoku proti našemu námořnictvu.

V květnu řekl náš admirál Jamamoto generálnímu štábu námořnictva o svém plánu zaútočit na Pearl Harbor. Admirál Osami Nagano, náčelník generálního štábu námořnictva, proti plánu energicky protestoval. Měl pocit, že by si Japonsko mělo nejprve zajistit bohaté zdroje surovin z jižních oblastí. Letadlové lodě, které chtěl Jamamoto k útoku na Pearl Harbor,

představovaly šedesát procent toho, co jsme měli. Pokud bychom je ztratili, Japonsko by bylo vydáno na milost a nemilost ostatním námořním mocnostem v Tichém oceánu.

V červnu mohla každá ponorka z 6. floty vypálit jedno torpédo proti strmému pobřeží ostrova Ošima jižně od Tokijského zálivu. Testy prokázaly, že torpéda modelu 95 jsou velmi účinná. Tento typ byl podvodní verzí hladinového modelu 93, zbraň, které tak těžce poškodí nepřítele v Jávském moři, u ostrovů Savo, Tasafaronga a v jiných bitvách. Nosiče trpasličích ponorek *Čioda* veřejně uváděné jako nosiče hydroplánů prošly se svými drobnými ponorkami testy u východního pobřeží ostrova Kjúšú a západního pobřeží Šikoku v oblastech, které připomínaly Pearl Harbor. V té době byly trpasličí ponorky tajemstvím, které se tajilo nejen před japonskou veřejností, ale i téměř před všemi příslušníky japonského námořnictva.

Ten měsíc zaútočilo Německo na Rusko, což byla akce, díky které bylo severní křídlo japonské obrany bezpečnější. Nejvyšší japonští vojenští plánovači se rozhodli neplést se do války mezi Ruskem a Německem a místo toho se soustředit na úplné ovládnutí Indočíny. Její vysoká produkce potravin nejen vyřeší některé z vnitřních japonských problémů, ale díky svému geografickému umístění poskytne také základny pro velký postup na jih, až k tomu nastane vhodná doba.

Za přítomnosti císaře Hirohita, který se obával, že Američané, Britové a Holanďané utahují Japonsku smyčku kolem krku, se 2. července roku 1941 konala slavná císařská konference o rizicích války. Účastníci konference se rozhodli vyrazit na jih ve snaze posílit japonské pozice v Asii, i kdyby to znamenalo válku. Japonsko se mělo tlačit vpřed v Indočíně bez ohledu na následky. Mělo také podniknout důrazný pokus, který by ukončil potíže v Číně. Také rozhodli, že během dosahování svých národních cílů „Japonsko neodmítne válku s Velkou Británií a Amerikou“. Hned poté povolali do zbraně víc než milión záložníků a do domovských přístavů povolali zpět všechny japonské obchodní lodě v Atlantickém oceánu.

V červenci Američané prolomili japonský diplomatický kód. Věděli, že Japonsko zatlačilo na vichistickou Francii, aby od ní získalo souhlas s kompletní okupací Indočíny, která byla tehdy francouzským územím. Prezident Roosevelt, přestože věděl, že Francie k tomu dala tajně svůj souhlas, navrhl, aby Indočína zůstala neutrálním územím. Když Japonsko jeho návrh odmítlo, udělal z toho halasnou veřejnou záležitost a přikázal

zmrazit japonské prostředky ve Spojených státech. Další den oznámila Velká Británie Japonsku, že vypovídá všechny s ním uzavřené obchodní smlouvy.

Bylo zjevné, že nervy znepokojených vůdců národů byly vybičované až k hysterii. Dokud se brzy někdo neuklidní, nepodvolí nebo neustoupí, bude příliš pozdě. Prakticky všechen obchod s Japonskem se zastavil, protože ho odřízli od jeho zahraničních zdrojů. Dodávky ropy, krve každého průmyslového státu, byly přerušeny. Japonsko muselo dosáhnout dohody s těmi, kdo stáli proti němu, nebo vyrazit a bojovat o to, co cítilo, že potřebuje k přežití. Nakonec si vybralo třetí cestu.

Císařské ponorkové námořnictvo vědělo jen velmi málo o těchto vysokých státních záležitostech, kromě toho, co odposlechli během manévru z bezdrátových depeší. Soustředili jsme se na postavení nejlepšího ponorkového námořnictva na světě. Přestože bylo počtem malé, stavební plány floty byly ambiciózní a na náš malý počet jsme byli silní.

Premiér Winston Churchill navrhl v srpnu během známé Atlantické konference na Newfoundlandu prezidentovi Rooseveltovi jeden tah, který mohl námořní válce v Pacifiku zabránit. Tento britský buldok, který pokuřoval doutník, doporučil, aby Amerika, Holandsko, Británie a Rusko předložily Japonsku společné prohlášení, že jakýkoliv jeho výboj na jih bude automaticky znamenat válku s těmito čtyřmi státy. Pan Roosevelt jeho návrh odmítl. Zdůvodnil to tím, že americké veřejné mínění není ještě dostatečně přesvědčené, aby tak bojovné prohlášení podpořilo. Jeho spoluobčané ve skutečnosti považovali dění na Dálném východě za velmi vzdálené americkým zájmům. Jak to napsal jeden novinář: „Američané se nedokážou příliš vzrušit nad tím, co dělá sedmdesát milionů Japonců šestinásobku Číňanů.“

Poté, co se pan Roosevelt vrátil z Newfoundlandu, on a jeho ministr zahraničí se radili s naším velvyslancem panem Kičisaburem Nomurou o obnovení rozhovorů a zorganizování Pacifické konference s naším ministrem zahraničí.

Japonsko 27. srpna protestovalo proti přepravě zboží podle dohody o půjčce a pronájmu japonskými vodami do Vladivostoku, odkud pokračovalo z přístavu po zemi do Ruska, aby je Sověti použili proti našim německým spojencům. Další den se rozhodlo na konferenci v Tokiu, že válka, pokud by k ní mělo vůbec dojít, bude muset začít v listopadu nebo

prosinci roku 1941. Listopad byl lepší, protože přílivy, fáze měsíce a tajfuny byly příznivější. Pokud by Rusy napadlo na Japonsko zaútočit, v obou těchto měsících je zdrží zimní sníh. Ovšem po prosinci bychom se ocitli hodně nízko s našimi kritickými zásobami ropy. Rozhodnutí muselo v každém případě padnout začátkem října, aby byly plány hotové a provedené nejpozději v prosinci. Po tomto měsíci budou nepřátelé Japonska příliš mocní na to, abychom je napadli.

Všechny tyto informace nemohly být známé poručíkovi, který před necelými deseti lety absolvoval námořní akademii v Etadžimě. Stálo mě to hodně čtení a studia, abych tyto skutečnosti zjistil. Během celého toho období, kdy probíhalo manévrování na vysoké úrovni a výměny nót, jsem tvrdě pracoval na jediné věci, kterou jsem uměl, „bičování“ ponorky a její posádky k nejvyšší připravenosti. Naše 6. flota měla v době, kdy válka začala, tři eskadry ponorek včetně jedné vytvořené ze zastarávajících ponorek, které jsme využívali pro výcvik v domácích vodách. Má loď *I-15* byla v 1. ponorkové eskadře a já byl jedním z tří tisíců důstojníků a mužů, kteří sloužili na ponorkách tak zvané Předsunuté skupiny. Předválečná strategie se soustředila na pronikání mé eskadry hluboko do nepřátelských vod a hlídání jeho námořních přístavů. Pokud by nepřítel vyplul, aby napadl Japonsko, měli jsme na něj zaútočit, pak jsme měli využít naši vysokou hladinovou rychlost 23 uzlů, zmizet pryč, připravit na něj druhý přeпад a opakovat tuto taktiku, dokud nám nedojdou torpéda. Pokud by i přes poškození, která bychom jeho flotě způsobili, pokračoval v postupu směrem k Japonsku, naše Kombinovaná flota by vyplula, aby se s ním setkala spolu s ponorkami z naší 2. a 3. eskadry, které vytvářely daleko vpředu před ní ochrannou clonu. Tyto ponorky by opakovaly taktiku 1. ponorkové eskadry. Když by se nepřítel blížil k našemu hlavnímu svazu k „rozhodující bitvě“, jak o tom admirálové snili, byl by teoreticky tak oslabený, že by ho svaz rozdrtil. Japonsko by pak ovládlo Tichý oceán!

V září roku 1941 se asi čtyřicet japonských nejvyšších námořních důstojníků uzavřelo na téměř dva týdny v japonské válečné námořní akademii v Tokiu. Pracovali na taktice zahájení války, o níž byli přesvědčeni, že musí nastat. Pearl Harbor byl jen jednou částí plánu operací, které proběhnou na téměř jedné třetině zemského obvodu, a ne všechny byly ve prospěch věci. Dokonce i viceadmirál Čúiči Nagumo, který měl útoku na Pearl Harbor velet, protestoval proti stažení příliš mnoha

námořních podpůrných prostředků z hlavního tlaku na jih. Ale admirál Jamamoto trval na tom, aby byly do jeho plánu zahrnuty. Prakticky těmito slovy řekl: „Náš ostrovní obranný kruh je příliš slabý. Do dokončení má daleko. Američané by klidně mohli obsadit jeden nebo více z těchto ostrovů a pak přijít přímo přes Pacifik do srdce říše. Naším nejlepším krokem bude ušetřit americkému loďstvu knokaut hned na začátku. Japonsko pak bude moci operovat na jihu bez obav z účinného odporu. Potom budeme moci vybudovat naši ostrovní obranu a posílit naše loďstvo na den, kdy se obnovené americké námořnictvo pokusí o přesun na západ. Při tomto pozdějším střetu, kdy budeme na vrcholu svých sil, ho můžeme zničit úplně.“

Jamamoto znal Spojené státy lépe než ostatní přítomní. Sloužil ve Washingtonu D. C. a viděl americkou průmyslovou sílu. Myslel si, že je nebezpečné vést s, a doporučoval to nedělat. Už dříve řekl, že „může šest měsíců nebo rok“ bojovat s Američany bez omezení, ale poté bude bez šance. Konečné rozhodnutí o přípravě na válku padlo 6. září na císařské konferenci. Admirál měl pocit, že pokud má jít do války, měl by ji začít způsobem, který mu poskytne nejlepší šanci na vítězství. Trval na tom, aby do plánů zahrnuli tu část s Pearl Harborem, a vyhrožoval rezignací, pokud jeho součástí nebude.

Isoroku Jamamoto byl „starý námořník“, protože jako velmi mladý důstojník bojoval pod admirálem Heihačiró Tógem v bitvě v úžině Cušima v rusko–japonské válce. Byl také „novým námořníkem“, protože byl jedním z vůdců rozvoje japonského námořního letectva.

Kvůli Jamamotovi a mužům, kteří mysleli jako on, začalo Japonsko válku s deseti letadlovými loděmi místo s třemi nebo čtyřmi, jak si většina protivníků myslela, že máme. Měli jsme také stíhačky Zero, nejlepší letouny na světě. Rovněž jsme měli piloty, kteří mohli letět míse na dvakrát tak dlouhé vzdálenosti, než piloti jakéhokoliv jiného námořnictva. Pokud by Jamamoto náhle rezignoval na svou pozici velitele naší floty, nastal by velký veřejný údiv, proč se to stalo. A nastal by i velký povyk. Nedalo se s určitostí říct, co by se mohlo stát uvnitř samotného námořnictva v době, kdy se zvěsti přestanou šířit. Za pár týdnů tak veškerý odpor k jeho plánu pominul. Útok proti Pearl Harboru byl schválen.

Zatímco o čtyřicet mil dál v Tokiu admirálové bušili pěstmi do stolů a křičeli jeden na druhého, já se namáhal pod horkým letním sluncem v

Jokosuce. Když jsem prováděl nesčetné povinnosti každého výkonného důstojníka lodi, oblečení se na mne lepilo potem. Musel jsem udělat poslední kontrolu těsnosti trupu *I-15* a také kontrolu jejích zbraní. Bylo potřeba znovu zkontrolovat uskladněné náhradní díly, abych se ujistil, že nám při bojových opravách nebude chybět nic důležitého. Zatímco jsem tyto věci probíral s důstojníky a praporčíkem, kolovalo mnoho dalších zvěstí. Nikdo neměl přesné informace o tom, co nás čeká. Ale všichni muži na všech čtrnácti ponorkách první linie, které kotvily v Jokosuce, si byli v srdci jistí, že až příště vyplují na moře, bude to proto, aby bojovali s nepřítelem.

A my jsme na to byli skutečně připravení. Všech čtrnáct lodí mělo akční rádius šestnáct tisíc mil s hladinovou rychlostí více než dvaceti uzlů. Všechny mohly plout k západnímu pobřeží Spojených států a zpět bez nutnosti doplnění paliva. Pracovali jsme s odhodláním a sebevědomím, že se dokážeme utkat s těmi nejlepšími a porazit je.

6. flotu zasáhla 2. října smutná zpráva. Ponorka *I-161* pod velením poručíka komandéra Takašiho Hirokawy narazila při plavbě v domácích vodách do dělového člunu a potopila se i s kapitánem a většinou své posádky. Byla to třetí nehoda ponorky během posledních dvaceti měsíců - všechny kvůli tvrdému intenzivnímu výcviku, který byl koncem třicátých let u císařského námořnictva standardní metodou. V úžině Bongo se 2. února roku 1939 potopila ponorka *I-163* poté, co se srazila s jinou ponorkou. Zachránili jen jejího kapitána Takašiho Sana a pár mužů posádky, kteří byli na jejím můstku. V průběhu manévrů u Boninských ostrovů jsme 29. srpna roku 1940 ztratili také *I-167* s komandérem Tadašim Okatou a 86 muži.

Část první ponorkové eskadry pod velením Hanku Sasakiho dostala během října náhle rozkaz přesunout se na vystrojovací základnu námořnictva v Kure k instalaci „speciálního vybavení“. Nikomu včetně Sasakiho samotného neřekli, k čemu to vybavení je, ale zjistili jsme to brzy poté.

V říjnu svolal admirál Jamamoto své vyšší důstojníky na poradě na palubě své vlajkové lodi, bitevní lodi *Nagato*, která kotvila v Kure. Tam jim řekl, aby i se svými jednotkami jednali tak, jako by byli ve válečném stavu.

Nastal listopad. Během jeho prvního týdne vydali po císařské konferenci několika vysokým důstojníkům speciální Kombinované floty

přísně tajný operační rozkaz číslo 1. Prikazoval jim, aby do začátku prosince dokončili poslední přípravy na válku. Rozšířená část plánu popisovala vše včetně detailů toho, jak zaútočí na Pearl Harbor, Malajsii, Guam, Jávu, Filipíny a oblasti jižních moří. Admirál Mitsumi Šimizu, který velel všem japonským ponorkám, o tom 10. listopadu informoval kapitány svých lodí.

Část 1. ponorkové eskadry a celá 3. eskadra byly tehdy v Kure. Tyto ponorky, kterých bylo brzy celkem třicet, byly tím nejlepším, co Japonsko mělo. Všechny měly brzy plout na východ.

Od 10. do 12. listopadu jsem pobíhal kolem trupu *I-15* jako potápník po louži. Mým nejtěžším úkolem bylo vypočítat, kam uskladnit hromadu materiálu, který mířil na palubu. Nakládali jsme zásoby na devadesát dní. Museli jsme to udělat způsobem, který nezhorší její bojové schopnosti. Když jsem řídil skladování zásob, musel jsem vzít v úvahu ponor, vztlak a vyvážení lodě.

Dokončení prací trvalo tři dny. Po jejich skončení byla celá paluba uvnitř *I-15* kromě strojovny pokrytá do výšky dvou stop pytli s rýží, krabicemi se sušeným jídlem a plechovkami se zásobami. Vypadalo to, jakoby posádka žila ve válcovitém skladu potravin. Obzvláště přecpaná byla torpédová sekce na přídi s plným bojovým nákladem dvaceti torpéd modelu 95. Torpédo model 95 byla fantastická zbraň, která mohla na cestě k cíli dosáhnout rychlosti téměř padesáti uzlů. Muži v tomto oddělení měli nejenom dvě stopy tlustou podlahu z jídla, ale aby si mohli odpočinout, museli se vmáčkнуть mezi ni a „ocelové ryby“.

Na rozkaz viceadmirála Šimizua byly trupy všech ponorek natřené černou barvou a na nich byla bílá čísla. „I“ je první znak japonské fonetické abecedy a vypadá jako řecké písmeno *lambda*. Následuje číslo „15“ namalované na obou stranách naší věže. Znamenalo to, že *I-15* je první řada ponorek třídy „A“. Typu „RO“, o kterém budu mluvit později, bychom mohli říkat loď třídy „B“ a typu „HA“ třída „C“, protože ty jsou druhým a třetím písmenem v abecedě.

Poslední důležitá věc, kterou jsem musel zkontrolovat, byl průzkumný letoun, který jsme měli na palubě *I-15*. Ten nejprve důkladně prohlédli v Oppamě na nedaleké základně námořního letectva a pak ho vyzvedli na palubu. Na zkoušku vzlétl z katapultu před věží a pak jsme ho uložili do speciálního hangáru u základny věže. Pokud vím, žádné jiné námořnictvo

letouny na palubách ponorek nemělo. *I-15* a další lodě její třídy nesly jednomotorový dvouplošník *Geta* schopný letět rychlostí 100 uzlů. Jeho křídla, ocasní plochy a plováky byly snadno demontovatelné a upevněné k vnitřním stěnám hangáru a montovaly se k letounu, když byl na katapultu připravený ke startu. Když byla vzdušná mise skončená, zase se demontovaly a ukládaly do hangáru. Letouny neslo více než dvacet japonských ponorek. Jeden z nich podnikl dva bombardovací nálety na území Spojených států.

Všechny nezbytné práce byly hotové večer 20. listopadu. S vrchním loďmistrem jsem provedl poslední obhlídku *I-15*. Naposledy jsem všechno zkontroloval. Když jsem se vrátil na svůj kavalec, byl jsem spokojený, že jsem odvedl dobrou práci a dohlédl jsem na to, aby svou práci udělali dobře i ostatní. Takže kapitán Išikawa měl teď ponorku připravenou po všech stránkách na bojové operace. Další ráno mi dal hned po snídani rozkaz, abych loď připravil k večernímu vyplutí.

Z Jokosuky, možná nejutajenější námořní základny na světě, už tiše vyklouzlo čtrnáct ponorek. Američtí námořníci, kteří tam po skončení války byli, vědí o devíti tunelech kolem silnice mezi ní a Jokosukou, které tvoří jediný pozemní přístup na základnu. Základna Jokosuka je ze tří stran obklopená vodou a dá se tudíž snadno střežit malými hlídkovými plavidly. Před druhou světovou válkou a během ní nesměl nikdo vejít nebo žít v okruhu kolem základny, který sahal k třetímu tunelu, pokud k základně oficiálně nepatřil nebo pro ni nepracoval. Vůbec nikdo v celé této oblasti nesměl vlastnit fotoaparát. Z těchto důvodů tam nebyly žádné jásající davy, aby se s námi loučily, když jsme odplouvali. Pouze posádky výcvikových ponorek nám krouživě mávaly čapkami nad hlavou jako tradičním námořnickým rozloučením. Do Tokijského zálivu pomalu vklouzly *I-1* až -*I-7*, *I-9*, *I-15*, *I-17*, *I-19*, *I-21*, *I-23* a *I-25* a bez dalších fanfár zamířily zálivem Sagami na jih.

Když kapitán Išikawa odešel to ráno z *I-15* na vlajkovou loď a já se ho zeptal, kam míříme, nedostal jsem žádnou odpověď. „Všem to řeknu, až budeme na moři,“ slíbil. Když mluvil, na zadní palubě bylo nastoupených téměř sto mužů všech hodností.

„*I-15* teď začíná svou první bojovou misi. Určili nám stanoviště na místě 40 mil severně od Pearl Harboru na Havaji. Dorazíme tam 7. prosince. Pokud nedojde ke změně mezinárodní situace, vstoupí Japonsko

další den do války proti Američanům, Britům a Holanďanům. Podnikneme velký útok na Pearl Harbor. Doufám, že pod mým velením odvedete vše, co je ve vašich silách, a ukážete dovednosti, které jste v uplynulých měsících a letech získali tvrdým výcvikem. Doufám, že to, co uděláte, přinese *I-15* slavné jméno.“

Tak, pomyslel jsem si. Konečně to přišlo! Mou okamžitou reakcí byl hluboký pocit zodpovědnosti. Jako kapitánův hlavní asistent jsem se musel hodně snažit, abych vykonával své povinnosti dobře. Byl jsem plný euforie, že námořnictvo, na které jsem byl tak pyšný, se zúčastní tak velké operace. Zároveň jsem měl trochu obavy, zda budeme schopní zvítězit nad dvěma největšími světovými námořními mocnostmi.

Během osmačtyřiceti hodin jsem musel myslet na něco jiného než na své osobní přežití. Armádní plánovači vybrali severní přístup k Pearl Harboru, takže naše letadlové lodě skryje špatné počasí a bude další zbraní v našem arzenálu.

Dva dny po vyplutí z Jokosuky jsme se dostali přímo do bouře, které zcela zakryla náš pohyb. Dlouhé hodiny nás skrývala ve vodních údolích. Když se *I-15* zmítala mnoho hodin v prohlubních obřích vln, měl jsem pocit jako bych byl na dně vodního údolí a zíral nahoru po stěnách dvou tekutých hor. Na ponorku stále znovu dopadaly s mocnými údery zpěněné hřebeny vln. My, kdo jsme byli na otevřeném můstku, jsme se drželi čehokoliv dostupného, aby nás to nespláchno do vřícího moře.

Byli jsme v té bouři dlouho a noci byly obzvláště zlé. Byly naprosto černé a my si netroufali rozsvítit světla z obavy, že nás uvidí z nějaké těžkopádné obchodní lodě. V temnotě jsme museli bojovat s naším strachem stejně jako se zimou a únavou. Všichni muži brzy upadli do stavu téměř naprostého vyčerpání jak duševního, tak fyzického. S těžkým nákladem, který jsme vezli, měla *I-15* jen mírně pozitivní vztlak. To by bylo výhodou, pokud bychom se museli rychle ponořit, ale jinak to znamenalo pomalý pohyb po hladině oceánu. Jedinou světlou stránkou bylo, že jelikož jsme byli mimo dosah hlídkových letounů z ostrovů Midway a Wake, mohli jsme své veškeré úsilí soustředit na boj s bouří a opravy škod.

Horní paluba nebylo jediné místo, kde muži trpěli. Ponorka na hladině „dýchá“ jako plavec. K motorům se nasává vzduch velkými sacími ventily zabudovanými v konstrukci můstku. Když na *I-15* dopadla velká vlna, otvory sacích ventilů zaplavila. Motory se tak musely „nadechnout“

odjinud. Takže nabraly vzduch z vnitřku ponorky, způsobily rychlou změnu našeho vnitřního tlaku vzduchu a vyvolávaly tak hrozné bolesti uší. Když voda zaplavila také výfuky, výfukové plyny byly hnané zpět a motory pak vydávaly hlasitý praskavý zvuk a plnily strojovnu dusivými plyny. Naši strojníci velice trpěli silnými bolestmi uší a měli dýchací problémy. Je zázrak, že vůbec mohli vykonávat své povinnosti.

I-15 pronikala dál. Jak jsme pokračovali na východ, počasí se trochu zlepšilo a já měl čas prohlédnout si přísně tajné operační rozkazy číslo 1 a 2. Den Y, orientační datum útoku, byl 8. prosinec japonského času. Den X, skutečné datum útoku, nám měli odvysílat později, pokud by se válce nedalo zabránit.

Operace ponorek byla velice komplikovaná. *I-19*, *I-21* a *I-23* pluly napřed a setkaly se uprostřed oceánu. Pak vytvořily padesát mil před Nagumovým svazem ochranou clonu tří ponorek. My zbývající jsme měli zaujmout pozice v jiné cloně udržované tři sta mil před Nagumovou formací. 3. ponorková eskadra mezitím mířila k atolu Kwajalein, aby pak hlídkovala jižně od Oahu. Vlajkovou loď 3. ponorkové eskadry byla *I-8* a její další lodi byly *I-168* až *I-175*. *I-10* odplula z Japonska před námi všemi. Mířila na jih, aby prozkoumala Fidži a Samou, než popluje k západnímu pobřeží Spojených států. Do Ameriky mířila také *I-26*, ale severním kurzem, protože musela nejprve prověřit Aleutské ostrovy.

Pět dalších ponorek tvořilo Speciální útočnou skupinu. Byly to *I-16*, *I-18*, *I-20*, *I-22* a *I-24*. „Speciální vybavení“, jehož povaha tak zmátla kapitána Hanku Sasakiho, když mu dali rozkaz plout do Kure, aby ho převzal, byly trpasličí ponorky, jedna na každou loď. Každá měla dvoučlennou posádku a na každé byla dvě torpéda. Těchto pět ponorek s parametry floty se mělo přiblížit k vstupu do Pearl Harboru. Odtud měly trpasličí ponorky proniknout ještě před leteckým útokem do kotviště, a jakmile byly vypuštěny, plout společně.

Kromě ponorkových eskader 1 a 2 mělo Japonsko ponorkové eskadry 4, 5, 6 a 7, které měly dohromady dalších 27 ponorek. Čtrnáct jich tvořilo ponorkovou eskadru 4 a 5, mířily do oblasti Čínského moře, kde měly spolupracovat na dobytí Malajsie a Jávy. Ponorková eskadra 6, která se skládala ze čtyř ponorek, jež kladly miny, měla zaminovat vody u Filipín a Singapuru, pak se přesunout na jih a napadat lodě, které pluly z Austrálie. Ponorková eskadra 7, která se skládala z devíti ponorek třídy „RO“ s

krátkým operačním rádiem, měla operovat u Marshallových ostrovů a pomáhat útočit na ostrov Wake a další ostrovy.

K 1. prosinci bylo všech našich sedmapadesát ponorek v aktivní službě na cestě na svou určenou pozici. Pokud šlo o hladinovou flotu, do akce bylo připravených všech jejích 166 lodí kromě jednoho torpédoborce v suchém doku na rekonstrukci. Další den jsme přijali speciální rádiovou zprávu od admirála Jamamota všem jednotkám ve flotě. „Vystoupejte na horu Niitaka,“ což znamenalo to, že dnem „X“ je den „Y“.

Válka začne 8. prosince (7. prosince amerického času)! Z orientačního data se stalo datum skutečné. První část zprávy měla duchovní význam. Hora Niitaka, vrchol na Formose, je vyšší než hora Fudži a považuje se za nejvyšší vrchol v císařském Japonsku. Použitím této fráze naléhal admirál Jamamoto na všechny japonské bojující muže, aby usilovali o nebe. Během toho dne a pěti dalších, které následovaly, se mi ta myšlenka stále honila hlavou.

„Šíp je vystřelený z luku! Šíp je vystřelený z luku!“

Kapitola 2

TRPASLIČÍ PONORKY VYPLOUVAJÍ

Zatímco si *I-15* pracně probíjela cestu směrem k Havajským ostrovům kurzem, který se nejprve stočil na sever do pozice před Nagumův svaz, na cestě bylo také pět dalších lodí z 1. ponorkové eskadry a každá nesla velmi speciální zbraň. Stejně jako Německo mělo „kapesní bitevní lodě“, Japonsko mělo „kapesní ponorky“. Zmenšete běžnou ponorku na jednu sedminu velikosti, vydělte její posádku padesáti a její výzbroj deseti a máte zbraň, která pronikla do Pearl Harboru čtyři hodiny před začátkem války v Pacifiku.

Myšlenka trpasličích ponorek vznikla u kapitána Kaneharu Kišimota. V roce 1933 řekl: „Pokud dokážeme vypustit velká torpéda s muži na jejich palubě, a jestli tato torpéda vplují hluboko do nepřátelských oblastí a vypálí menší torpéda, není prakticky možné, aby minula cíl.“ Dostal povolení od admirála floty, prince Hirojasu Fušimiho, který byl tehdy náčelníkem

generálního štábu námořnictva, aby navrhl dva prototypy trpasličích ponorek. Musel splnit jednu podmínku. Nesměly to být *tokko* (sebevražedné) zbraně.

Kapitánovi Kišimotovi pomáhali čtyři důstojníci, kteří stejně jako on později povýšili do hodnosti komodora. Komandér Tošihide Asama se specializoval na torpéda; komandér Takeši Nawa na baterie; komandér Kijoši Jamada na motory; a komandér Arika Katajama na trupy. Projekt byl od začátku přísně tajný a práce začaly ve speciální uzavřené dílně na námořní vystrojovací základně v Kure. Během návrhu a konstrukce se téhle zbrani říkalo „*A-Kanemono*“ (kovová armatura, typ „A“). O roky později, když se začala objevovat ve flotě, se nazývala „*Ko-Hjoteki*“ (Cíl, typ „A“). Až do doby, než vláda začala zveřejňovat zprávy o operacích trpasličích ponorek v Pearl Harboru, si většina mužů v japonském námořnictvu myslela, že tyto baňaté trupy ve tvaru doutníků jsou speciální cíle pro cvičné střelby ponorek. Zkoušky prvních trpasličích ponorek v roce 1934 ukázaly, že mohou pod hladinou dosáhnout na svou dobu neuvěřitelnou rychlost 25 uzlů.

Opravdová práce na zbrani začala v roce 1938, kdy postavili dva modely pokročilé verze. Jejich prvním velitelem byl poručík Naodži Iwasa a jejich možnosti ho uchvátily. Když se osvědčily jako velmi uspokojivé, schválili masovou výrobu. Aby se zajistilo další utajení, trupy a ostatní díly vyráběli v soukromé loděnici a ty pak převezli ke konečné montáži na malý ostrov u přístavu Kure. Přístup na ostrov měli zakázaný všichni, kdo o zbrani nevěděli.

Masově vyráběnou verzí byl typ s dvoučlennou posádkou, se kterým se svět všeobecně seznámil v souvislosti s Pearl Harborem. Měly výtlak 46 tun, dvě torpéda ráže 460 milimetrů a dokázaly plout rychlostí 24 uzlů jak na hladině, tak pod ní. Změnou zapojení baterií mohla plout rychlostí 10 uzlů, 8 uzlů nebo rychlostí 4 uzlů po dobu 25 hodin. Mohly také plout zpětným chodem rychlostí 4 uzlů. Postavil se také další typ „trpasličích“ ponorek, který nesl tři torpéda, a posádku tvořilo jedenáct mužů. Nazýval se „Loď číslo 71“ a obecně se považoval za nejlepší prostředek obrany odlehlých ostrovů. Ale ukázaly se jako nepraktické, obtížně ovladatelné a ne moc vhodné pro masovou výrobu, takže je z výzbroje vyřadili. Všechny ponorky číslo 71, které vyrobili, kompletně rozebrali v obavě z prozrazení, že Japonsko staví trpasličí ponorky.

Muži ve výcviku žili na palubě IJN *Čioda*, jedné ze čtyř lodí určených k tomu, aby nesly trpasličí ponorky. Výcvik probíhal na Ourazaki, malém ostrově asi dvanáct mil jihozápadně od Kure, označený jako „Základna P“. Předtím, než šli velitelé ponorek na výcvikovou misi, personál základny vyklidil z té oblasti všechny rybářské lodě a obchodní plavidla. Docházelo k četným nehodám, když velitelé náhodou narazili na mořské dno nebo se srazili s cílovými loděmi. Ale jak čas ubíhal, zdokonalovali své schopnosti a to v naprostém utajení. Tajné byly dokonce i lodě zkonstruované k tomu, aby tyto zbraně nesly. Naše námořní záznamy a zahraniční časopisy popisovaly *Čiodu*, *Nišin*, *Mizuho* a *Čitose* jako „nosiče hydroplánů“. Zahraniční námořnictva si myslela, že to jsou plovoucí základny pro obojživelné letouny. Ve skutečnosti byly tyto čtyři lodě vybavené k převozu a vypuštění dvanácti trpasličích ponorek ze speciálně zkonstruované zádi. Také jsme měli několik typů torpédoborců, které mohly trpasličí ponorky převážet a vypouštět je ze speciálně zkosené zádi.

Během manévrů floty v létě roku 1941 nalodila *Čioda* velitele trpasličích ponorek, kteří měli později zaútočit na Pearl Harbor. Cvičili v terénu, který připomínal Oahu. Nadšení poručíka Naodži Iwase pro svou zbraň stále rostlo a nakazilo ostatní. Vkládali do svých speciálních plavidel velké naděje a byli dychtiví prokázat to v boji. Chtěli podniknout víc než jen jednoduchý výpad s Kombinovanou flotou a vytvořit síť ponorek kolem nepřátelských vojsk uprostřed oceánu. Iwasa byl přesvědčený, že jeho ponorka dokáže proniknout do nepřátelských kotvišť dokonce i v nepřátelských domovských přístavech a způsobit rozsáhlé škody. Navrhl to kapitánovi Kaku Haradovi, velícímu důstojníkovi *Čiody*. Haradovi se nápad tak líbil, že když na *Čiodu* přišel poručík komandér Rjunosuke Ariizumi, příslušník generálního štábu námořnictva zodpovídající za ponorky, aby zkontroloval výcvik, mohl mu Iwasa svůj návrh přednést.

„Pane,“ řekl, „naše zbraň může způsobit nepříteli mnohem větší škody na jeho prahu než uprostřed oceánu.“ Poukázal na to, že zničení nepřátelské válečné lodi v jejím vlastním přístavu je mnohem lepší než zaútočit na ni uprostřed moře, kde už mohla v boji poškodit některé z našich plavidel. Kromě toho, když je v přístavu, je to stacionární cíl. A je tedy větší šance, že bude zasažena.

Iwasovo nadšení Ariizumiho nakazilo. Dohlédl na to, aby návrh předali admirálovi Jamamotovi. Tomu se nápad nejprve líbil, ale pak ho ze dvou

důvodů odložil. Po takovém útoku byla velmi malá šance na záchranu trpasličích ponorek; pokud by nějakou objevili před naplánovanou hodinou leteckého útoku, přišli bychom o veškerý moment překvapení. A komandér Genda uvedl překvapení jako jeden ze tří základních předpokladů pro úspěšný útok na hlavní nepřátelskou základnu. Skutečností je, že jednu z našich trpasličích ponorek objevili několik hodin předtím, než se jim nad hlavami objevily japonské letouny. Kvůli špatné americké komunikaci, opatrnosti, pochybnostem a váhání bylo toto varování bezcenné. Když zprávu o kontaktu s ponorkou dostal americký admirál, pumy už byly připravené ke shození na Pearl Harbor.

Jak jsem uvedl předtím, část 1. ponorkové eskadry byla ve vodách jižního Japonska, zatímco zbytek se opravoval v Jokosuce. Velel jí kapitán Hanku Sasaki. Kolem 21. září dostal náhle rozkaz, aby připlul s *I-22* ze zálivu Saeki u Kjúšú na námořní vstrojovací základnu v Kure, kde mu měli nainstalovat „speciální armatury“.

„Odpluli jsme ten stejný den,“ řekl mi, „a ještě jsme v Kure ani nezakotvili, když na palubu dorazila desítka techniků. Začali si dělat nákresy zadní paluby *I-22*. Přirozeně jsem byl zvědavý a zeptal se jich, co dělají. Ale zamumlali jen něco o ‘speciální práci‘ a pokračovali ve své činnosti.“

Žádný velitel válečné lodi nenechá dělat na svém plavidle žádné věci, pokud neví, co jsou zač. Takže kapitán Sasaki vzal komandéra Kijotakeho Agatu, kapitána *I-22*, s sebou na velitelství 6. floty, aby zjistili, co se děje.

„Tam jsme se poprvé dozvěděli o trpasličích ponorkách,“ řekl, „a že mají být převážené a vypouštěné z ponorek flotily. Nikdo jiný o tom v té době nevěděl. Oba jsme byli ohromně překvapeni. I když jsme byli oba ponorkáři, ani jeden z nás nikdy neslyšel o ‘speciálních podvodních útočných plavidlech‘, jak se trpasličím ponorkám říkalo.“

Mezi červnem a zářím poté, co poručík Iwasa promluvil s poručíkem komandérem Ariizumim, se několikrát pokusili oslovit admirála Jamamota s návrhem vypouštět trpasličí ponorky spíše z ponorek než z *Čiody* a jejích sesterských lodí. V září se Iwasovi a několika dalším mladým důstojníkům podařilo zařídit si s admirálem osobní schůzku. Jamamoto byl založením hráč a rád sázel na agresivní postupy i na nové nápady. Ale byl i realista. Neměl zájem na zbytečném obětování mužů, kteří mohli znovu bojovat. Jamamoto konečně schválil zařazení trpasličích ponorek do plánu útoku na

Pearl Harbor, ale požadoval, aby posádky trpasličích ponorek po splnění mise zachránili.

Jamamoto rozhodl o začlenění trpasličích ponorek v říjnu, takže nám stěží zbýval čas na dokončení příprav na stavbu. *I-22* byla první ponorka, kterou povolali do Kure, aby na ní provedli potřebné úpravy. *I-16*, *I-18* a *I-20* tam dorazily o pár dní později. Pátá ponorka, *I-24*, byla hotová 31. října v Sasebu, na naší třetí velké základně floty. Okamžitě dostala rozkaz plout do Kure a to bez jakékoliv zkušební plavby na moři.

Na palubách ponorek se nahlásilo pět členů posádek trpasličích ponorek. Byli to poručík Naodži Iwasa (*I-22*), poručík Masaharu Jokojama (*I-16*), poručík Šigemi Haruno (*I-18*), důstojnický čekatel Akira Hiró (*I-20*), a důstojnický čekatel Kazuo Sakamaki (*I-24*). Ve dnech 13. a 14. listopadu dostali divizní velitel Sasaki, velící důstojníci těch pěti ponorek a velitelé trpasličích ponorek úplné informace o navržené misi.

Ponorky měly odplout z Kure časně ráno 18. listopadu, zastavit se v Ourazaki, aby naložily trpasličí ponorky, a ten stejný večer odplout v přímém kurzu k Pearl Harboru. Pětice měla cestovat v řadě vedle sebe s rozestupy dvacet mil mezi ponorkami a s vlajkovou lodí *I-22* uprostřed. Jelikož byly šest set mil od ostrova Wake a Midwaye, měly plout během dne ponořené, aby se vyhnuly odhalení hlídkovými letouny. Na místo zhruba sto mil jižně od Pearl Harboru měly dorazit po západu slunce dva dny před předběžně stanoveným datem zahájení války. Pod ochranným krytem tmy se měly ponorky vynořit, aby se mohly trpasličí ponorky naposledy důkladně zkontrolovat. Všech pět ponorek se pak mělo dát do pohybu, dokud se nedostanou do vzdálenosti pět až deset mil od vstupu do Pearl Harboru. Tam se uspořádají do oblouku ve stejné formaci (zleva doprava; *I-16*, *I-24*, *I-22*, *I-18*, *I-20*), jakou udržovaly během plavby přes Pacifik.

Počínaje zleva vypustí *I-16* svou trpasličí ponorku tři hodiny před východem slunce. Další budou následovat v třicetiminutových intervalech. Trpasličí ponorka z *I-20* měla proplout vstupem do Pearl Harboru půl hodiny před východem slunce. Všechny trpasličí ponorky se měly ponořit ke dnu a ležet tam do začátku útoku. Pak se měly vynořit a se svými deseti torpédy se přidat k šíření všeobecného zmatku a navyšovat celkové škody. Ovšem každý velitel měl možnost nechat letecký útok proběhnout a čekat do tmy, než se vynoří a začne bojovat. Poté, co provedou svůj útok v

jakémkoliv čase, měli pak obkroužit Fordův ostrov uprostřed Pearl Harboru, držet se přitom po jeho levé straně, a odplout z Pearl Harboru. Měli pocit, že protiponorková síť nebude v tu chvíli představovat problém, protože nepřátelské lodě budou prchat do bezpečí otevřeného moře. Určitě bude pro ně otevřená. Jakmile budou velitelé trpasličích ponorek venku z Pearl Harboru, měli plout na předem určená místa vyzvednutí.

Mateřské ponorky měly oblast po vypuštění trpasličích ponorek vyklidit. Měly se co nejrychleji přesunout na místo sedm mil od západní špičky ostrova Lanai v řetězci havajského souostroví. Tam zaujmou pozice asi míli od sebe a po vyzvednutí posádek trpasličí ponorky naloží.

Pět praporčíků, kteří měli tvořit posádku trpasličích ponorek, o tomto plánu v době přípravné porady nic nevědělo. Byli to Naoharu Sasaki (*I-22*), Teidži Ueda (*I-16*) Harunori Jokojama (*I-18*), Jošio Katajama (*I-20*) a Kijoši Inagaki (*I-24*). Pětice se dozvěděla podrobnosti až později na cestě z Japonska.

„14. listopadu,“ řekl kapitán Sasaki později, „nás navštívil kapitán Takajasu Arima, torpédový člen štábu velitelství Kombinované floty. Přinesl naléhavou zprávu od admirála Jamamota. Vrchní velitel chtěl, aby všichni chápali, že velitelé trpasličích ponorek si nebudou muset v žádném případě cestu do Pearl Harboru probíjet. Všechno pro ně muselo být ideálně připravené, jinak měli pokus o vstup ukončit a ustoupit na místa vyzvednutí. Admirál Jamamoto nechtěl přijít o moment překvapení jen proto, že nějaký mladý důstojník dychtí po slávě. Kapitán Arima také předal další rozkaz. Všichni zúčastnění měli po útoku napřít své úsilí k záchraně posádek trpasličích ponorek.“

Jakmile byl kapitán Sasaki na cestě, zjistil, že má hlavu plnou starostí. Byl velmi znepokojený ohledně *I-24*, která byla ve službě jen osmnáct dní, když na palubu naložili trpasličí ponorku. Nebyl čas, aby *I-24* absolvovala zkušební plavbu a prošla schvalovacími testy floty. Mohla se v ní porouchat jakákoliv ze stovky věcí. Věc, kterou by za normálních podmínek odhalili a opravili. Pokud by se porouchala cestou k Pearl Harboru, museli by ji nechat opuštěnou uprostřed Pacifiku. Za přísně vyžadovaného rádiového ticha by nemohla komunikovat se svými sesterskými loděmi ani oni s ní.

Stěží některý cizinec a jen velmi málo Japonců si uvědomuje, jak obrovskou hazardní hrou útok na Pearl Harbor ve skutečnosti byl. Čtyři z ponorek zapojených do operace byly hotové jen několik týdnů před tím, než

vypluly. Letadlová loď *Zuikaku* byla úplně nová. Dokončila svou zkušební plavbu jen sedm týdnů předtím, než vyplula k útoku. A letecká torpéda 1. letecké flotily, která museli vybavit speciálními křídélky, jež jim umožní plout v mělkých vodách Pearl Harboru, aniž by narazila do jeho bahnitého dna, byla stěží připravená k použití. Jedna ze šesti letadlových lodí měla ve skutečnosti zpoždění osmačtyřicet hodin při vyplutí, než tato torpéda na její palubu dodali. Když přičtete tyto okolnosti k tomu, že Nagumův svaz musel plout většinu cesty bez výhod vzdušného průzkumu a musel po cestě doplnit palivo v jednom z nejhorších počasí na světě, zdá se být zázrakem, že útok byl tak úspěšný.

Vlajková loď *I-22* minula 20. listopadu Hačidžódžimu, ostrov daleko na jih od Tokijského zálivu, a poskytla poručíkovi Iwasovi a praporčíkovi Sasakimu, posádce trpasličí ponorky, poslední pohled na domovinu. Každá ponorka pak vyplula na východ na osamělou cestu mimo dohled a doslech svých sester ve Speciální jednotce podvodního útoku. Jakmile byli uvnitř hlídkového prostoru letounů z ostrova Wake a Midwaye, nikdo v těchto pěti ponorkách neviděl periskopem nic jiného než mraky a zelené moře. Moře periskop neustále zaplavovalo, takže obzor byl vidět jen stěží. Večer, když se ponorky vynořily, aby dobily baterie, doplnily zásobu vzduchu a provedly opravy, byl zamračený výhled stejně monotónní jako za dne. Muži ze speciální údržby, kterým pomáhali členové posádek trpasličích ponorek, vycházeli každou noc na palubu, aby stav trpasličích ponorek zkontrolovali. Úkol, který velmi ztěžovalo špatné počasí. Všichni museli být uvázaní jisticím lanem.

Komandér Hiroši Hanabusa, jehož ponorka *I-24* se měla později vyznamenat útoky trpasličích ponorek na Sydney v Austrálii a na Šalamounových ostrovech, to měl pravděpodobně ze všech kapitanů ponorek nejhorší. V jednu chvíli přestala fungovat přední sekce systému tlakového vzduchu a to málem způsobilo potopení ponorky. Tohle byla závada, kterou by brzy objevili na jakékoliv zkušební plavbě. Ale *I-24* vyplula přímo ze svého stavebního kotviště v Kure, aby ji před plavbou na východ vybavili trpasličími ponorkami. Takže když Hanabusa během rutinního ponoru vydal rozkaz částečně naplnit přední balastní nádrže vzduchem, aby loď vyrovnal, ponorka nereagovala tak, jak měla. Stále klesala přídí dolů. Nedala se ovládat a téměř pod bezpečnou hloubkou se poručíkovi Močicurovi Hašimotovi, jejímu výkonnému důstojníkovi, který

měl během posledních týdnů války potopit křižník USS *Indianapolis*, podařilo pomocí kladiva otevřít ovládací ventil, který umožnil vzduchem vytlačit vodu z přední balastní nádrže. Jakmile se to stalo, mohla se ponorka znovu vynořit na hladinu.

Na palubě vlajkové lodi kapitána Sasakiho málem přepadl první velitel trpasličích ponorek Iwasa přes palubu. Poručík Iwasa rozhodnutý ujistit se, že je jeho ponorka v nejlepším stavu, vyběhl na palubu bez jisticího lana. Vyvázl jen se štěstím. Když ho obří vlna splachovala z paluby ponorky, zoufale se natahoval a křečovitě se držel zábradlí. Kapitán Sasaki mu našťavaně dal rozkaz, aby se na palubě ponorky už neukazoval, dokud *I-22* nedorazí na místo vypuštění.

Kromě Iwasy a poručíka Sabura Akiedy, který později zaútočí u Madagaskaru na britskou bitevní loď, nebyl žádný jiný muž v programu trpasličích ponorek dobrovolníkem. Všechny ostatní včetně praporčíků přidělili k výcviku na trpasličích ponorkách rutinním rozkazem z ministerstva námořnictva. Ovšem všechny osobně vybrali. Akieda a Iwasa začali s vážným výcvikem na podzim roku 1940. Dalších deset důstojníků a čtyřadvacet praporčíků se k nim připojilo následující jaro, když bylo k dispozici dost trpasličích ponorek, aby mohli přistoupit k cvičným misím. Muže vybírali k trpasličím ponorkám, pouze pokud to byli mimořádně fyzicky zdatní jedinci s cílevědomou povahou, kteří byli svobodní a měli jen malou zodpovědnost za rodinu. Například důstojnický čekatel Kazuo Sakamaki z *I-24* byl jedním z osmi synů. Zdůvodňovali to tím, že pokud by zemřel v bitvě, stále by zůstávalo sedm synů, aby uctívali své rodiče a nesli dál rodinné jméno.

I přes nesčetné obtíže, které musely po cestě vydržet, dorazily jak 1. letecká flotila, jež přišla o několik mužů spláchnutých přes palubu, tak Předsunutá ponorková skupina na určené místo podle plánu. Ale útok málem selhal.

Všech šest letadlových lodí se 230 mil na sever od Pearl Harboru tak těžce prodíralo rozbouřeným mořem, že admirál Nagumo vydal rozkaz, aby nevzlétal žádný z těžkopádných torpédových letounů. Obával se, že by mohly z naklánějící se paluby sklouznout přímo do moře, nebo nebudou mít dost výkonu pro vzlet do „kopce“, když příd' letadlové lodi znovu vystoupá k obloze. To vyvolalo mezi piloty velkou bouři nevole. Létali několik týdnů

dvanáct hodin denně a většina výcviku probíhala v Kagošimě, mém rodišti, poblíž jižního výběžku ostrova Kjúšú. Všichni toužili dostat se do bitvy.

Po důrazném naléhání svých leteckých poradců změnil Nagumo názor a bombardéry a torpédové letouny odletěly k útoku na Pearl Harbor, kde způsobily rozsáhlé škody. Jejich nasazením utrpěly bitevní lodě americké Pacifické floty značnou újmu. To by se nestalo, kdyby Naguma na poslední chvíli nepřiměli, aby změnil názor, což je další důkaz toho, že plán útoku na Pearl Harbor se skládal z mnoha malých střípků. Selháním jen několika z nich by se z troufalého útoku stala spíše katastrofa, než ohromný úspěch.

O půlnoci 6. prosince amerického času byly všechny ponorky na pozici. Čtrnáct ponorek z Jokosuky mělo plout na sever od Oahu rozestavené zhruba ve třech soustředných obloucích. *I-15* byla ve středním oblouku, vnější oblouk tvořily ponorky *I-19*, *I-21* a *I-23*. Stále clonily Nagumův svaz a působily jako varovné hlídky. Měly také dodatečnou povinnost zachránit případné piloty, kteří by po leteckém útoku nouzově přistáli v moři. Jako my ostatní měly zachytit a potopit americké válečné lodě, které by unikly pumám a torpédům našich mořských orlů v Pearl Harboru.

Útoku na Pearl Harbor se obvykle říká „zákeřný útok“. Pravda se těžko hledá. Ale 7. prosince 1941, když jsem měl službu u periskopu *I-15*, dělal jsem to s vírou, že Japonsko provede zdrcující útok na americkou Pacifickou flotilu jen minuty nebo hodiny poté, co jsme předali vyhlášení války americké vládě ve Washingtonu D. C. Někteří bývalí důstojníci císařského námořnictva v této víře stále žijí. Možná, jak argumentovali někteří spisovatelé, se útok stal „zákeřným“ jen proto, že američtí úředníci, kteří díky prolomení kódu už věděli, co se jim velvyslanec Nomura chystá říct, jeho schůzku s ministrem zahraničí Cordellem Hullem zpozdili. Nebo proto, že Nomurovu štábu trvalo dekodování dlouhých zpráv, které mu poslali z Tokia, tak dlouho. Zahraniční a japonští autoři často poukazovali na to, že kdyby mohl Nomura doručit své ultimátum z Tokia podle plánu, pan Hull by věděl, že je ve válečném stavu asi půl hodiny předtím, než komandér Mitsuo Fučida, který letěl z letadlové lodi *Akagi*, vydal v Pearl Harboru rozkaz: „Útok! Všechna letadla do akce!“

Spor mezi historiky bude zřejmě trvat po generace. Možná kromě těch britských. K tomu starému sporu bych doplnil citát z knihy „Válka s Japonskem“, kterou vydalo nakladatelství Jejího veličenstva. Je to oficiální námořní historie Velké Británie z války v Tichém oceánu a obsahuje

konstatování: „Vlády, které jsou postavené tváří v tvář ponuré možnosti národního podrobení, mají sklon jen málo dbát na delikátnosti mezinárodního práva.“ Jinými slovy Britové, kteří věděli, že Amerika, Británie a Holandsko odřízly Japonsko od jeho zahraničních prostředků a dodávek ropy, byli překvapeni, že Američany mohla japonská reakce rozhořčit.

V každém případě bylo o půlnoci den před útokem také jižně od Oahu dvanáct ponorek uspořádaných ve dvou obloucích. Pět nosičů trpasličích ponorek se plížilo na vzdálenost deseti mil od vstupu do Pearl Harboru. Daleko od nich a za nimi byly *I-168* až *I-173* a *I-175*. *I-8* vybavená jako vlajková loď měla na palubě rozsáhlé komunikační vybavení a hlídkovala na jihozápad od těchto lodí. V průlivu Kauai daleko na severozápad od Oahu byla *I-174*. Na své osamělé hlídkové službě křížovala moře sem a tam a čekala na americké letadlové lodě, o kterých jsme si mysleli, že jsou na západ od Oahu.

Komandér Jasušika Kajahara v *I-10* nespátřil pod rovníkem nic kromě amerického křižníku. Mohl ho snadno potopit, pokud by neměl rozkaz až do dne X neútočit. Komandér Minoru Jokota v *I-26* prozkoumal Aleutské ostrovy. Byl teď na plavbě do oblasti Seattlu a jako první japonská ponorka ve druhé světové válce brzy potopí nepřátelskou loď. *I-15* byla stále na hladině a čekala na východ slunce. Když jsem šel na lůžko, nemohl jsem usnout. Takže jsem po nějakém tom převalování vstal a šel do věže. Když se *I-15* ponořila a nechala nad hladinou jen periskop a rádiovou anténu, pořád jsem tam byl. Napjatě jsme čekali na signál, který znamenal, že překvapivý útok začal.

Ponorky ze Speciální podvodní útočné skupiny se krátce po západu slunce vynořily a směle vyrazily. Posádky viděly světla Waikiki a na svazích za ním světla, která velice jasně blikala do temnoty. Na palubě pěti ponorek stejně jako ve většině celé operační skupiny slyšeli posluchači z radiostanic celonoční vysílání jazzové hudby z rozhlasové stanice KGMB na základně v Honolulu. Fušidovi piloti ho později využijí jako navigační signál, aby je od letadlových lodí navedl nad cíl. Na palubě *I-22* komandéra Agety viděla hlídka červená a zelená světla, která označovala vstup do Pearl Harboru.

Kolem třetí hodiny ráno začali velitelé a členové posádek nastupovat do svých trpasličích ponorek. Každý z nich slavnostně poděkoval posádce

ponorky, která je přivezla z Japonska, a také dvojici speciálně vyškolených techniků, které poslali s nimi, aby udržovali jejich zbraň v perfektním stavu. Pak se každý velitel poklonil vyšším důstojníkům a nastoupil do své trpasličí ponorky. Potom se ponorka ponořila mírně pod hladinu. Teď už každou trpasličí ponorku poutal k mateřské ponorce jen telefonní kabel a kabel nabíjení baterií. Kapitán Sasaki škádlil poručíka Iwasu, když velitel a jeho člen posádky nastupovali do trpasličí ponorky *I-22*. „Jste si jistý, že se dostanete dovnitř s tou věcí, co vám trčí od pasu?“ zeptal se a ukázal na speciální krátký meč, který měl Iwasa u sebe. Iwasa s bílým *hačimaki* (šátkem) uvázaným pevně kolem hlavy na znamení velkého odhodlání a s lehkou vůní parfému, která vycházela z jeho uniformy, to vzal s humorem. Jeho poslední slova po telefonní lince patřila poručíkovi Tetsuaki Sugamasovi, navigátorovi *I-22*: „Postarejte se o mé věci,“ řekl mu, „nechal jsem je sbalené.“ Potom v dohodnutý čas nastartoval motor a odpoutali ho, aby splnil svou misi.

V 03.30 ráno tokijského času, což bylo deset minut před osmou hodinou v Honolulu, přišel od komandéra rádiem signál, na který tisíce mužů v operační skupině čekaly. Všechny lodě jasně slyšely z bombardéru komandéra Micua Fušidy devět tisíc stop na Pearl Harborem signál „tečka-tečka-čárka, tečka-tečka-čárka“, který se mnohokrát opakoval. V našem kódu to bylo „*To... To... To*“, slovo pro útok. Po třech minutách následovala zpráva: „V překvapivém útoku v 0323 ráno jsme uspěli.“

Jak napsali jiní autoři, signál se zřejmě nějakou atmosférickou poruchou přenesl celou cestu až do japonského Vnitřního moře, kde ho zachytili radisté na palubě vlajkové lodi admirála Jamamota. Můj velící důstojník na palubě *I-15* říkal stále dokola: „To je dobré! To je dobré!“ a dal mi rozkaz, abych tu zprávu předal všem na lodi.

Udělal jsem to. Posádka šílela. Všude jsem slyšel volání *Banzai!* Muži křičeli z plných plic, objímali se a plakali štěstím. Pro mé krajanů je charakteristické, že jim slzy volně kanou při příležitostech, kdy jsou naplnění náhlým štěstím skoro stejně, jako když je potká náhlý smutek. Tak to bylo v tu chvíli s muži na *I-15* stejně jako se mnou samotným.

Toto vzrušení brzy pominulo. Všichni jsme chtěli poslouchat americké rádio, obzvláště námořní frekvence. Naše monitorování dosud zachytilo jen kódované zprávy. Teď vysílali v rychlém sledu dlouhé zprávy v otevřené řeči. Na zemi a na lodích v Pearl Harboru evidentně panoval velký zmatek.

Zjistil jsem, že si přeji, abych byl na palubě jedné z těch speciálních útočných ponorek. Jejich posádky to měly všechno z první ruky. Později jsem slyšel, že viděly nad nepřátelskou základnou ohromné výbuchy a velký oblak černého kouře. Opodál také slyšely výbuchy hlubinných pum a bály se o pět trpasličích ponorek, které před hodinami vypustily.

Pokud jsem byl schopný zjistit, tak dovnitř Pearl Harboru se dokázala dostat jen jedna z našich trpasličích ponorek. Ovšem mohly se tam dostat dvě. Myslím si, že první velitel trpasličí ponorky poručík Masaharu Jokojama z *I-16* se dostal bezpečně dovnitř, ale po vypálení jeho torpéd na podpurnou loď torpédoborců a na torpédoborce ho potopili. Potopil ho americký torpédoborec USS *Monaghan*. Americký torpédoborec USS *Ward* určitě potopil trpasličí ponorku, a jak se ukázalo, byla to Iwasova loď. Posádka *Ward* spatřila trpasličí ponorku, jak se snaží následovat vjezdem do přístavu tažnou loď *Antares*, která vlekla bárku. Jokojama a praporčík Tejdži Ueda byli stále uvnitř trupu, když ho krátce poté použili jako vyplňovací materiál při stavbě nového doku poblíž ubytovny svobodných důstojníků ponorkové základny.

Další na řadě byl podporučík Kazuo Sakamaki z *I-24*, který měl po vypuštění problémy s gyroskopem. U vstupu do Pearl Harboru narazil na útes a ostřeloval ho torpédoborec. Se štěstím z útesu sklouzl a ponechal tak dělostřelce z torpédoborce přesvědčené, že ho potopili. Ovšem dělostřelecká palba trpasličí ponorku z *I-24* poškodila a posádka byla omámená výpary z baterií, když do trupu natekla voda. Pokusila se dostat se zpět na místo setkání, ale když baterie přestaly fungovat, musela severně od Oahu plavidlo opustit. Praporčík Kijoši Inagaki se utopil a Sakamaki se dostal jen se štěstím na pobřeží, kde omdlel. Stal se prvním japonským bojovníkem, který o trochu později proplul pod mostem Golden Gate v San Francisku, ale na zadní straně košile měl nápis „Válečný zajatec číslo 1“.

Iwasova trpasličí ponorka byla téměř jistě ta, kterou mimo Pearl Harbor potopil torpédoborec *Ward*. To znamená, že Američané trpasličí ponorku odhalili ještě před hodinou stanovenou pro útok, jak se admirál Jamamoto obával. Ale v době, kdy se zpráva o ponorce dostala k admirálovi Kimmelovi, veliteli americké Pacifické flotily, byly naše letouny už téměř nad cílem.

Je jen vzdáleně možné, že se dovnitř Pearl Harboru dostal buď podporučík Akira Hiró (*I-20*), nebo poručík Šigemi Haruno (*I-18*). Byly to

poslední dvě vypuštěné trpasličí ponorky a je dobře známo, že Američané nechali protiponorkovou síť otevřenou dlouhou dobu před útokem a dost dlouhou dobu i po skončení útoku. Možná se jedna z nich nebo obě také dostaly ven. Oficiální zprávy uvádějí, že americké válečné lodě zaútočily na ponorky blízko Pearl Harboru poté, co se Fučidovy letouny vrátily na své lodě. A my jsme tou dobou u Pearl Harboru žádné velké ponorky neměli, protože všech pět se stáhlo na místo setkání.

Nagumův svaz prchal po útoku co nejrychleji na severozápad, aby unikl možnému nepřátelskému leteckému protiútoku. My v ponorkách jsme byli stále napjatější. Teď měla přijít naše chvíle. *I-15* se vynořila po západu slunce první den války a vyhlížela lodě z Pearl Harboru, ale na sever od Oahu jsme žádné nespatri. Takže jsme se za východu slunce druhý den války znovu zanořili a vynořili se ještě jednou, když byla obloha zase temná. Druhý den po útoku byl až do večera opakováním toho předchozího.

Velitel *I-16* komandér Cuso Inaba zpozoroval letadlovou loď a dva křižníky, které mířily na severovýchod - USS *Enterprise* a její doprovod. Komandér Inaba odvysílal zprávu o jejich zpozorování viceadmirálovi Šimizuovi, který přesunul své velitelství 6. flotily, starý křižník *Katori*, do Kwajaleinu na Marshallových ostrovech. Šimizuova reakce byla okamžitá. „Všechny ponorky z 1. ponorkové eskadry,“ odvysílal nám, „kromě těch ze Speciální podvodní útočné skupiny, budou pronásledovat letadlovou loď třídy *Enterprise* a potopí ji.“

My na palubě *I-15* jsme jásali. Byli jsme mezi těmi, kdo dostali rozkaz pronásledovat letadlovou loď. Po třech dnech nicnedělání to vypadalo, jako bychom se konečně měli dostat do války.

Kapitola 3

ZE SAN FRANCISKA NA CEJLON

Za americkou letadlovou lodí *Enterprise* vypluly *I-9*, *I-17*, *I-19*, *I-21*, *I-23* a *I-25* a naše *I-15* se okamžitě vynořila na hladinu, aby se k honičce připojila. Při pronásledování jsme to vytáhli na rychlost 22 uzlů, ale nikdy jsme nic nespatri. Některé z ostatních ponorek se dostaly k *Enterprise* na

dostřel. Během dvou různých dnů na ni vypálily torpéda a jedno ji minulo jen o asi dvacet yardů. Tohle byl předběžný scénář toho, co čekalo další americké letadlové lodě. Naše ponorky si v boji proti nim povedou dobře.

Během pronásledování jsme ztratili *I-170*, jíž velel Takaši Sano. Ráno 10. prosince klesl hlídkový letoun z *Enterprise* rychle dolů a ponorku bombardoval. Způsobil jí dost škod, takže si komandér Sano netroufl se s lodí zanořit a další letoun z *Enterprise* ho našel odpoledne na hladině, jak se snaží škody opravit. Komandér Sano, který měl štěstí, že před téměř třemi lety přežil potopení *I-63*, šel se svou lodí i posádkou ke dnu.

Až do této chvíle se neměly ponorky z 6. floty při útoku na východ čím pochlubit kromě americké obchodní lodi *Cynthia Olson*. Komandér Minoru Jokota v *I-26* potopil toto plavidlo s výtlakem 2140 tun první den války asi 750 mil severozápadně od Seattlu. O čtyři dny později dostala další z našich ponorek mezi Oahu a San Franciskem SS *Lahaina* s výtlakem 5600 tun. Vítězem v tomto střetnutí byla *I-9*. *I-10* potopila 9. prosince SS *Donyvale* s výtlakem 4473 tun na její cestě na sever k americkému západnímu pobřeží.

Ponorky, které pronásledovaly USS *Enterprise*, dostaly 14. prosince rozkaz pokračovat v plavbě k západnímu pobřeží Spojených států. Sedmi z nás plus *I-10* a *I-26* přidělili hlídkové pozice, abychom útočili na nepřátelské loďstvo. Naším úkolem bylo přerušit transport jakýchkoliv zásob a posil určených pro Pearl Harbor, kde nepřítel utrpěl velké ztráty. *I-15* zaujala pozici západně od ostrova Farallon u San Franciska.

17. prosince jsem dalekohledem uviděl záři, kterou na oblohu vrhala světla San Franciska, a pomyslel jsem si: „Rozhodně se nechovají jako by byla válka, když dovolují takové osvětlování, v němž jsou dobře vidět siluety jejich lodí kolem pobřeží.“ Na můstku byl také kapitán Hiroši Imazato, který velel prvnímu oddílu 1. ponorkové eskadry, a povídal si s komandérem Išikawou. „Nikdy jsem nebyl v Americe,“ řekl žertem. „Pokud bychom nebyli v téhle válce, byla by to skvělá příležitost proplout pod mostem Golden Gate a navštívit slavné San Francisko.“

Naše *I-15* byla jednou z jedenácti ponorek ve skupině Pearl Harboru, která nesla letoun, takže jsem přerušil rozhovor svých dvou nadřízených. „Pane,“ řekl jsem kapitánovi Imazatovi, „pokud byste chtěl, můžeme vypustit letoun. Tak byste měl možnost udělat si vyhlídkový let.“ Oba se zasmáli a chvíli o tom žertovali, což ukazuje, jak vysoká byla naše morálka v těch počátečních dnech.